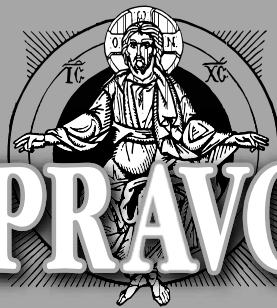

ROČNÍK LX

PROSINEC 2005

12

HLAS PRAVOSLAVÍ

OBSAH

VÁNOČNÍ POSELSTVÍ	3
NAROZENÍ KRISTOVO	4
VÝROČÍ „USPENSKEHO“ CHRÁMU	7
RODINA DNES NA PRAHU VÁNOC	9
NOVÝ JERUZALÉMSKÝ PATRIARCHA	12
MONASTÝR PŘESVATÉ BOHORODICE CHOZEVA	13
PRAVOSLAVNÍ SVĚTCI 20. STOLETÍ: BASIL MARTYŠ, KNĚZ A MUČEDNÍK	14
VĚČNÁ PAMĚŤ ZA PADLÉ	15
ROKYCANY (MALÁ VÁNOČNÍ POVÍDKA)	16
Z PROGRAMU ARCIBISKUPA KRYŠTOFA NA MĚSÍC PROSINEC A LEDEN 2006	17
ÚŘADY EPARCHIÁLNÍ RADY V PRAZE A V OLOMOUCI	18
VALNÉ ZHROMAZENIE BPM NA SLOVENSKU	18
ČESKÉ BUDĚJOVICE	18
VÝSTAVA IKON	19
VZNIK NOVÉ CÍRKEVNÍ OBCE V HODONÍNĚ	19
BOŽÍ HORA CHORÉB	20

Redakční poznámka

Vážení čtenáři,

přejeme vám vskutku požehnané a radostné svátky Narození našeho Pána Ježíše Krista.

Prožijte tuto mimořádnou duchovní událost v klidu a míru.

Přejeme mnoho dáreků a spokojenosti ve vašich církevních obcích i v rodinách.

S pozdravem Kristus se rodí! Oslavujte Ho!

Čestmír Gorazd Kráčmar

Foto na titulu: Betlém, místo Narození našeho Pána Ježíše Krista

VÁNOČNÍ POSELSTVÍ Posvátného synodu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku.

Milovaní duchovní otcové, bratři a sestry, věrné děti svaté pravoslavné církve! Kristus se rodí!

Všemohoucí Hospodin Bůh nám svojí láskou dopřál tento čas společných oslav velkého svátku Narození Páně. Opět v našich chrámech zní andělský chorál, který svou vznešeností rozehrává naše srdce: „**Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj, lidem dobrá vůle.**“ (L 2,14). Andělský hymnus přenáší naše myšlenky do vzdálené doby, kdy lidstvo žilo v duchovní temnotě, zapomnělo na smysl života, existovalo bez Boha.

Po dlouhém očekávání zaslíbeného Spasitele dozrál čas a okolí Betléma prozářila svatá noc. Lidstvo dostalo darem tajemství Vtěleného Boha. Boží Syn přijímá lidskou přirozenost a nepřestává být Bohem. Stává se Bohočlověkem. Svým příchodem na svět bourá předěl mezi Bohem a člověkem vzniklý hříchem a ničí smrtící nenávisť mezi lidmi.

Nově narozený Syn Boží zvěstuje lidstvu, že náš život na zemi je předstupněm života věčného. Víra ve Spasitele hlásané Evangelium dává člověku nový impuls ke zdokonalování se a překonávání těžkostí, které mu život přináší. Spasitel zanechal lidstvu nové přikázání, v němž zdůrazňuje, že základním zákonem života je láska. Láska k Bohu a láska k bližnímu jako k sobě samému. Vyzdvihuje, že lidé jsou bratři bez rozdílu národnosti, rasy, barvy pleti a jsou si navzájem rovni před Bohem.

Ježíš Kristus učí, že pokora neponižuje lidskou důstojnost, ale naopak povyšuje člověka. Svým příchodem na zem svědčí lidstvu o duchovní ceně jako největší hodnotě člověka. Zdůrazňuje, že čistota duše i těla je důležitější než vnější krása.

Právě zrozený Syn Boží přinesl na zemi pokoj. Pokoj Boží – především pak pokoj do našich duší.

Ze svatého Písma víme o první bratrovraždě, kterou vyvolala nenávisť. Kain, jenž svého bratra Ábela zavraždil, nosil na tváři znamení jeho krve až do smrti. Nenašel nikde a nikdy na zemi klid. Boží pokoj je stav duše, kdy člověk nevztáhne

ruku na svého bližního, nenosí v srdci touhu po pomstě ani nenávisť za křivdy na něm spáchané a ani se nepovyšuje nad ostatními. Pokoj Boží je tam, kde se člověk snaží spolupracovat s bližním pro dobro a klid společnosti a nesleduje své sobecké záměry. Je pokorný a v pokoře a lásce se zříká toho, co jiní potřebují víc.

Bratrská láska je spojením v jednotě k činění dobrých skutků. Otevření srdce bližním a vnímání jejich potřeb se děje podle příkladu Hospodinova. „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (J 3,16)

U vědomí tohoto posvátného úkolu tvorby klidu, úcty a vzájemné důvěry mezi lidmi, národy a státy pravoslavná církev znovu vyzývá všechny lidi dobré vůle a prosí je o modlitby za klidný a spravedlivý život pro všechny lidi na zemi bez rozdílu jejich původu, rasy a příslušnosti. Snaží se vytvářet spravedlivé ovzduší bez hladu, nemoci a ohrožování posvátného daru života.

Ať nově narozený Syn Boží svou laskavostí prozáří naše duše, srdce, myslí a posilní vůli k vytváření všeobecného dobra.

Budme věrní svým křesťanským ideálům a služme svým blízkým. Zdolávejme životní zkoušky současných dní. Modleme se také za naši vlast, její bohumilý národ i za národy celého světa, a tím oslavujme i Jeho příchod mezi nás.

Oslavujeme a radujeme se spolu s Vámi, duchovní otcové, drazí bratři a sestry, a srdečně Vás pozdravujeme v těchto radostí naplněných svátečních dnech Narození Páně, které prožívali i betlémská pastýři a východní mudrci. Prosíme nově narozeného Spasitele Ježíše Krista, aby tato radost přebývala mezi námi bez přestání i v nadcházejícím novém roce 2006.

Požehnání Bohomládeny Ježíše Krista necht' zůstává s Vámi všemi.

Kristus se rodí! Oslavujte Ho!

Narození Páně 2005/2006

† **Nikolaj**
arcibiskup prešovský
metropolit a českých zemí
a Slovenska

† **Kryštof**
arcibiskup pražský
a českých zemí

† **Simeon † Ján**
biskup olomoucko-brněnský
biskup michalovský

NAROZENÍ KRISTOVO

„Nyní Panna rodí Věčného a země přináší Nepřístupnému jeskyni. Andělé s pastýři pějí slasloví, mágové putují s hvězdou, neboť se pro nás narodilo Dítě – předvěčný Bůh.“

(Od Romana Sladkopěvce)

Mezi starými křesťanskými památkami objevenými v římských katakombách přitahuje zvláštní pozornost freska na jedné z vnitřních stěn čtvercového arcosolia (oblokovitě zaklenutého katakombního hrobu) v takzvaných Priscilliných katakombách. Tato freska, vytvořená v 1. století, je nejstarší křesťanskou ikonou. Svědčí o tom, jak se první křesťané snažili názorně vyjádřit největší, základní, křesťanskou pravdu – Boží vtělení. Tato freska ve své dolní části časem již téměř podlela zkáze, její horní, nejdůležitější, část se však zachovala mnohem lépe. Tam jsou její charakteristické vlastnosti a zvláštnosti dostatečně jasně a přesně viditelné.

Boží Matka je zobrazena v podobě mladé ženy s klasickými pravidelnými rysy tváře a s pokorným, poněkud zadumaným výrazem. Na její hlavě je pokrývka, oděvem je obyčejná římská tunika s krátkými rukávy, na niž je navléknuto pallium. Sedí v klidné pozici, s mateřskou něžností a pečlivostí pozvedá ze svých kolenou a přibližuje k hrudi neoděné Dítě, jehož tvář je obrácena k divákovi. Poněkud stranou je vidět postavu člověka v oděvu starověkého filosofa, v palliu, oděném přímo na tělo. Tento člověk drží v levé ruce svitek a pravou ukazuje na hvězdu nad Boží Matkou a Dítětem.

Nelze nevidět, že toto staré freskové zobrazení má symbolický charakter a že hvězda je vyjádřením narození Krista. Osoby Boží Matky a božského Dítěte zde nejsou historickými postavami, ale uměleckými ideálními typy. Takový význam má i třetí osoba zde zobrazená, jež má nejbližší, bezprostřední vztah k božskému Dítěti a Jeho přečisté Matce. Téměř s jistotou považujeme za takovou osobu spravedlivého Josefa, který se obvykle na starobylých freskách, mozaikách a sarkofázích objevuje u Boží Matky. A není snad poukázání na hvězdu ubezpečením o naplnění Balaamova proroctví: „Vyjde hvězda z Jákoba“ (Nu 24,17), jež bylo zjeveno mágům?

Síla malířova štětce, velice krásné postoje postav, sklady oděvů, a to hlavní – hlubina uměl-

covy myslí, která vyvolává poklonu před tajemstvím Božího vtělení, jež svým dílem ukazuje, dávají plné právo považovat toto vyobrazení za vynikající příklad prvotní umělecké ikonografie. A opravdu, nelze zbožně se nepoklonit před zobrazením, na něž byly upřeny oči těch, kdo se k němu v prvních staletích křesťanství, v dobách pronásledování a mučednictví, modlili. Bylo svědkem tolika nářku, spolu s tím však i nadpozemské radosti!1 Konečná podoba ikonografie svátku Narození Krista byla sestavena v Byzanci v paleologovském období (14. stol.). Na Rusi pak bylo při zavedení svátkové řady na chrámovém ikonostasu rozpracováno několik variant ikon Kristova narození. Odlišují se podrobností zpracování události, uspořádáním kompozice a měřítkem jejich jednotlivých částí, uměleckou interpretací výjevu, postoji a gesty zúčastněných osob. Všechny však udivují souměrností a promyšleností kompozice, takřka hudebním rytmem ve střídání barev a linií i radostným koloritem. Jsou těsně spojeny s literárními prameny. Vynikají moskevská a novgorodská redakce, ale v čisté podobě se s nimi setkáváme jen zřídka.

Základ námětu tvoří evangelní vyprávění o narození Krista z Panny Marie (Mt 1,18–23; 2,1–12; L 2,6–20). Dalším pramenem pravoslavné ikonografie svátku Kristova narození je řada apokryfních děl včetně Jakubova protoevangelia. Na utváření kompozice měly vliv také texty pravoslavných bohoslužeb na svátek Narození a zpěvy, které k tomuto svátku patří.

V centru kompozice na pozadí betlémské jeskyně, na diagonálně položeném, podlouhlém, jasně červeném loži je umístěna půvabná postava Boží Matky. Vedle ní leží velmi bezbranně vyhlížející novorozené zabalené do plenu.²

Boží Matka, oděná v hnědočerveném maforiu, se pololežíc opírá o loket. Odvrátila se od jeslí s Děťátkem – odpočívá od toho, co se zázračně událo, a zároveň se jakoby ostýchá pohlížet na novorozené božské Dítě.

Velikost, slavnostnost a rovněž nepostižitelnost aktu vtělení Boha jsou podtrženy ohnivě červeným ložem obestírajícím Boží Matku. Vyobrazení Mariiiny rozměrné postavy je protikladné k maličké postavičce zavinutého Krista, který se „umensil pro lidi“ (F 2,7), ležícího v jeskyni.³ V této jeskyni Marie, požehnaná vždy Panna, jak ji nazývá Církev, bez pomoci porodních bab bezbolestně porodila vtělené Slovo – Ježíše Krista, sama Jej zavinula do plenek a položila do jeslí. Josef se zbožným rozzechvěním hledí na div, jenž se právě stal. Kristus je obklopen aureolou, která je naznačením Jeho božství.⁴

Bohoslužbu svátku Narození Krista pronikají dvě základní myšlenky: radost celého světa ze zjevení všemohoucího Boha na zemi a „vysílení“ Boha pro spasení lidí, Jeho krajní ponížení, vyčerpání.

Nad Děťátkem je vysoký stín, převislé temné bezedno betlémské jeskyně. Jeho černá barva a s ní kontrastující odění Krista, jež svítí bělostí, upomínají na „svět, zasažený porušeností pro hřích člověka, v němž zasvitlo Slunce Pravdy“. Útropa jeskyně je zde jako obraz rodící země připodobněna porodivší útrobě Boží Matky. Toto srovnání prochází celou sváteční bohoslužbou: „**Panna dnes Předvěčného rodí a země Nepřístupnému přináší úkryt.**“ Současně je jeskyně i symbolem pokladnice, v níž leží „nebeská perla“ – Kristus. Je však i místem Jeho odpočinku: do ní položili Jeho mrtvé tělo po smrti. Proto bílé oděvy Dítěte a Jeho jesle připomínají současně Jeho pohřební plátna a kamenný hrob.⁵ Jesle však také symbolizují nebeský prestol.⁶

Ve zpěvech a svatootecovských proslovech na svátek Narození Krista je Marie nazývána „**prostorným místem pro nepojatelnou (božskou) přirozenost**“ a „**nezměrným polem pro nebeský klas**“. Kristus má někdy zelené pleny, jež splývají se zelenou barvou jeslí – pravděpodobně jde o inspiraci následujícími slovy. Jemné tělo je připodobněno klasu, klíčku, vzešlému na „nebeské půdě“ a nesoucímu do světa očištění a obnovení.⁷

Vůl a osel se jakožto „čistá“ obětní zvířata Starého zákona sklonili nad novozákonní oběti – Kristem.⁸ Tato zvířata se objevují v kompozici podle Izaiášova proroctví (Iz 1,3) (na ruských

ikonách někdy dýchají na Děťátko vůl a kůň). V nich je symbolizováno, že příroda přijala narozeného Spasitele.

Téma uctívání pokračuje ve vyobrazení tří andělů, kteří klanějíce se poklekají a jejichž pokryté ruce vyjadřují připravenost přijmout svatyni. Podle stichiry na svátek Narození: „Co ti přineseme, Kriste?“, přinášejí Spasiteli opěvání.⁹ Někdy drží i svitek s textem: „**Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj, lidem dobrá vůle**“ (L 2,14).¹⁰

Vpravo nahoře anděl zvěstuje pastýři zázrak, jenž se udal: „**A toto vám bude znamením: Naleznete Nemluvíátko plénkami obvinuté, ležící v jeslech**“ (L 2,12).¹¹ Podle církevní Tradice byla stáda, která se pásala po cestě z Betléma do Jeruzaléma, určena pro chrámové oběti. Proto se tedy jako první ze všech lidí o narození Mesiáše, který „vzal na sebe všechny hříchy světa“, dozvěděli pastýři obětních zvířat.

Scéna s pasáčkem hrajícím na pastýřskou píšťalku, jenž kolem sebe shromažďuje poslušné ovce, je jakoby izolovaná od ostatních kompozic. Není zde ani klanění, ani „podivu a bázně“ nad tím, co se stalo. Současně jej však jeho červený oděv, který opakuje barvu lože Boží Matky, připojuje k „tajemství podivuhodnému

a přeslavnému“. Pastýř, naslouchaje zvěstujícímu andělu, vše doslova naplňuje tichou hudbou, oznamující velikou radost z obnovení stvořeného světa. Slovo, jež se vtělilo, jej uvádí do stavu blaženosti a pokoje.¹²

Ikona je tedy rozdělena na několik prostorových polí. Nejblíže středu je betlémská jeskyně. Vlevo od ní je, ve srovnání s ostatními scénami ve zmenšeném měřítku, znázorněna skupina jezdců, mágů, kterým se podle apokryfních textů ve chvíli Kristova početí zjevila na Východě hvězda (*Iz 60,3; Ž 71,10*).¹³ Jejich příchod k místu narození Spasitele symbolizuje zjevení této události pohanům a jejich moudrosti. Když uviděli „betlémskou hvězdu“, „z radovali se radostí velmi velikou“ a přišli z dalekých krajů poklonit se Děťátku. „A ukázavše své poklady, přinesli mu dary: zlato, kadidlo a myrhu.“ Zlato jako Králi, kadidlo jako Veleknězi a vzácnou myrhu (ku pohřbení) jako Člověku. Znehyněli v pokloně za slavnostního mlčení. Jejich postojům a gestům odpovídají postavy tří andělů pějících slavosloví, kteří stojí nad nimi. Všichni společně tvoří ladný sbor, ikonu doslova naplňují radostnou hudbou a zpěvem.¹⁴

Vyobrazení dvou pastýřů, lidí „očištěných samotou a mlčenlivostí“, jsou zde umístěna podle evangelního vyprávění.¹⁵

Nad vrcholem hory, po jejímž boku spěchají mágové, sestupují s výběžku nebes tři paprsky směrem k Děťátku. Symbolizují světlo, „cestu ukazující betlémské hvězdy“, která se zastavila nad místem Kristova narození. Dynamiku pohybu jezdců opakuje energické gesto anděla, jenž ukazuje na hvězdu. Jeho obraz se pravděpodobně vztahuje ke slovům svatého Jana Zlatouštího: „Jako hvězda vedoucí mágy se zjevil anděl Páně.“ Hvězda byla obecně spjata s myšlenkou příchodu Mesiáše, Krista na zemi. Byla ukázána v proroctví Balaamově: „Vyjde hvězda z Jákoba“ (*Nu 24,17*) a také v Janově Zjevení (*22,16*), kde je Kristus nazván „hvězdou jitrní a denicí“, ozářivší zemi evangelním světlem.¹⁶

Tradiční scény omývání Dítěte a na kameni sedícího Josefa představují pozemský svět. I ten je plný harmonie a klidu. Zbožně skloněná postava služebné, která lije vodu na ruku porod-

ní báby Salome, a starce, který přišel k Josefovi, uzavírají kompozici a dodávají jí charakter posvátného obřadu. Josefovy pochybnosti o zázračném narození Syna jsou snímány symbolickou scénou omývání. Ta byla ve středověku chápána jako znak duchovní čistoty. V omývání božského Děťátka Církev vyjadřovala i svoji víru v Kristovo skutečné lidství, a ne zdánlivé, jak se domnívali doketičtí heretici.¹⁷

O starci v ovčích kůžích, jenž se opřený o hůl obrací k Mariinu snoubenci s jakousi řečí, se evangelium nezmiňuje. Výjev je vysvětlován různě. Jedni v něm vidí ducha – pokušítele, jiní proroka Izaiáše. Ruské ikonopisné vzorníky ho nazývají pastýřem.

Na pozdějších ikonách mohou být kromě uvedených základních motivů i doplňující scény, odehrávající se v souvislosti s hlavní událostí. Kromě těch, o nichž jsme se již zmínili, to může být i putování přesvaté Bohorodice a Josefa do Betléma (někdy i s mladým Jakubem, bratrem Páně, tedy synem starce Josefa), zjevení anděla spícím mágům, útěk do Egypta, zabíjení betlémských neviňátek, a s tím spojený pláč matek, či Alžběta s děťátkem Janem Křtitelem, která se zázračně zachránila ve skále na poušti. Dramatický charakter těchto událostí bývá vyjádřen i narušením vyváženosti kompozice, což se stalo charakteristickým jevem v 17. století.¹⁸

V některých případech je na ikoně připomínáno předpovězení příchodu Krista na svět vyobrazením proroka Izaiáše stojícího v záhlaví Mariina lože, na úrovni jeskyně, kde leží novorozené Dítě. V jeho ruce je svitek, na němž jsou napsána slova proroctví o budoucím vtělení Boha a narození Spasitele: „*Hle, panna počne a porodí syna a dají mu jméno Immanuel, to jest přeloženo Bůh s námi.*“ Toto proroctví je v souvislosti s narozením Krista připomínáno v Matoušově evangeliu (*1,23*) a zaznívá i v textu bohoslužby na svátek Narození.¹⁹

Radostný charakter velikého křesťanského svátku vyjadřuje i jásavý sváteční kolorit ikony. Rozbíhající se hůrky porostlé jemnými bylinami a stromy vyvolávají asociace s poetickými obrazy zpěvů: „*Veselte se spravedlivá nebesa, radujte se a poskočte hory z rodícího se Krista*“ (stichira Ondřeje

Poznámky:

- ¹ P. Pavlovič: *Ikonografija Rožděstva Christova, Pravoslavnaja ikona. Kanon i stil*. Moskva 1998, s. 340.
- ² kol. autorů: „*Prečistomu obrazu Tvojemu poklonjajemsja...*“. Petrohrad 1995, s. 27.
- ³ Tamtéž, s. 29 (stať k ikoně: Rožděstvo Christovo, pol XVI. stol., Moskva, svátková řada ikonostasu Uspenského chrámu Velkého tichvinského monastýru).
- ⁴ Tamtéž, s. 25 (stať k ikoně: Rožděstvo Kristovo, I. Markov, Volog-

da, 1701, varianta: ikona z Grigorevo-peľševského monastýru ve vologdské oblasti).

⁵ Tamtéž, s. 29.

⁶ Tamtéž, s. 31 (stať k ikoně: Rožděstvo Christovo, poč. XVII. stol., chrám Narození Krista v Karopolu).

⁷ Tamtéž, s. 27.

⁸ Tamtéž, s. 29.

⁹ Tamtéž, s. 29.

¹⁰ Tamtéž, s. 25.

¹¹ Tamtéž, s. 25.

¹² Tamtéž, s. 29.

¹³ Tamtéž, s. 29.

¹⁴ Tamtéž, s. 27.

¹⁵ Tamtéž, s. 27.

¹⁶ Tamtéž, s. 29.

¹⁷ P. Pavlovič: *Ikonografija Rožděstva Christova, Pravoslavnaja ikona. Kanon i stil*, 1998, s. 340.

¹⁸ kol. autorů: „*Prečistomu obrazu Tvojemu poklonjajemsja...*“. Petrohrad 1995, s. 31.

¹⁹ Tamtéž, s. 25.

²⁰ Tamtéž, s. 29.

VÝROČÍ „USPENSKÉHO“ CHRÁMU

Ve dnech 20. a 21. 11. jsme si připomněli 80. výročí vysvěcení chrámu Zesnutí přesváté Bohorodice v Praze na Olšanech. Toto datum je pro naši církev důležité nejen kvůli tomuto výročí, ale především pro zájem, s jakým současná společnost (nebo jak chce vладыka „představitelé naší společnosti“) vnímají pravoslavnou církev jako součást svého života.

Sváteční sv. liturgie vedená Jeho Vysokopřevosvíceností vладыkou Kryštofem, arcibiskupem pražským a českých zemí, se uskutečnila již i v přeplněném „Uspenském“ chrámu v neděli 20. 11. za osobní účasti velvyslance Ruské federace a jeho doprovodu.

Následující den se konala mezinárodní konference věnovaná tomuto památnému dni v Ruském středisku vědy a kultury pod záštitou právě již zmíněného velvyslance Ruské federace pana Alexeje Fedotova. Aktivní účast na přípravě a průběhu konference měli pracovníci střediska za vedením jeho ředitele pana Viktora Sudarikova.

Představený chrámu Zesnutí přesv. Bohorodice archimandrita Silvestr připravil výstavu fotografií chrámů a obrazů ruských malířů.

Konference začala společnou modlitbou. Po úvodních slovech vладыky Kryštofa prot. G. Buďko, představený Podvorja Ruské pravoslavné církve v Karlových Varech, přednesl pozdravný projev Jeho Svatosti Alexije II., patriarchy moskevského a celé Rusi.

V pozdravném slovu Jeho Blaženosti vладыky metropolitě Nikolaje je vyjádření: „Tento chrám je v nových dějinách města Prahy prvním a prozatím jediným nově vybudovaným. Je ozdobou Prahy a významným centrem pravoslavné duchovnosti v Čechách. Jeho architektura a ikonografická výzdoba přitahují nejen pravoslavné věřící z Prahy, ale i z celé České republiky a taktéž i mnoho zahraničních hostů... Právě hluboká víra pravoslavných věřících byla hlavním důvodem, proč byl tento chrám postaven, vysvěcen a stal se pramenem, ze kterého stále vytékají životodárné vody svatého pravoslaví, hasící duchovní žízeň.“

Biskup olomoucko-brněnský Simeon přednesl pozdrav Jeho Svatosti patriarchy srbského Pavla. V něm osobně vzpomenu v kryptě pohřbených pozůstatků srbských vojinů. Také připomněl účast srbských občanů při budování chrámu. Zvláště zdůraznil osobní příspěvek Jeho královské Výsosti Alexandra I. Karageorgiće. Zvony, které daroval chrámu, dodnes zdobí jeho zvonici a krásnými hlasy vítají slavnostní okamžiky.

Ve vystoupení představitel ruského velvyslanectví byla zdůrazněna účast Církve ve společenském životě. „Ze staré doby... Církev byla centrem duchovního vzdělání..., podporovala rozvoj kultury, dbala na mravní, vlasteneckou a duchovní výchovu... dávala příklad šetrného hospodaření a citlivého vztahu k přírodě...“

Všechna naše kultura i společnost vyrostla a rozkvetla z církevních kořenů.“

Účastníky konference pozdravili nejvyšší představitelé vlády. Uvádíme v plnosti pozdrav předsedy vlády České republiky pana premiéra Ing. Jiřího Paroubka.

„Dámy a pánové, vážení účastníci konference,

Nemohl-li jsem se z pracovních důvodů zúčastnit vaší konference osobně, dovolte mi alespoň tímto způsobem pozdravit vaše setkání u příležitosti 80. výročí vysvěcení pravoslavného chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice na pražských Olšanech.

Jak také lépe vzdát hold bytostnému přesvědčení svého velkého předchůdce, prvního předsedy vlády Československé republiky JUDr. Karla Kramáře, vyjádřenému slovy vyřčenými v den svěcení chrámu před osmdesáti lety: „Až přijdou z osvobozeného Ruska lidé poklonit se prachu těch, kteří umřeli ve vyhnanství, kéž je jim tato kaple vždy svědecktvím opravdově bratrského cítění k velikému ruskému národu i k obětem boje za jeho osvobození ode jha nejhorších tyranů...“

Území dnešních českých zemí bylo svou zeměpisnou polohou odevždy předurčeno k setkávání národů, kultur i náboženských vyznání. Ať v dobrém či ve zlém – každý takový kontakt zde však zanechal svou nerasmazatelnou stopu. Hluboký vztah předrevoluční Rusi a k jižním Slovanům patří v tomto ohledu nesporně k tomu nejlepšímu, co posléze ani temná desetiletí poválečné totality nedokázala vymazat z historické paměti českého národa.

Tento nadčasový vztah v sobě vždy zahrnoval i úctu našeho národa k pravoslaví jako k duchovnímu svorníku křesťanského Východu (ve smyslu duchovním spíše než geografickém). Je ostatně symbolické, že vedle padlých významných osobností ruského exilu či ostatků srbských vojáků padlých v I. světové válce našli zde místo posledního odpočinku právě první premiér Československé republiky!

Proto plně chápou váhu 80. výročí vysvěcení chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice, této unikátní památky na našem území, jemuž je věnována dnešní mezinárodní konference.

Přeji vašemu rokování příjemný průběh!

Ing. Jiří Paroubek

Vzhledem k tomu, že konference byla mezinárodní, přijali jsme i pozdrav od ministra zahraničních věcí pana JUDr. Cyrila Svobody, v němž se píše: „Chci vás, všechny zúčastněné, pozdravit především jako křesťan. Přestože patříme k jiným církvím, dovoluji si tvrdit, že se navzájem chováme ve veliké úctě a bratrství. Vždyť nás spojuje to nejpodstatnější. Víra v jediného Boha, Otce nás všech... Velmi si vážím úsilí pravoslavné církve v České republice, jedné z nejvýznamnějších u nás, o prosazování duchovních a náboženských hodnot do společnosti, která je tolik postrádá... To je velký dar, který se snažíme maximálně opatrovat a rozvíjet i pro další generace... A hlavně Boží požehnání všem členům vaší církve.“

V telegramu poslaném z Moskvy z „Centra humanitní a obchodní spolupráce se spoluobčany v zahraničí“ upozornili na souvislosti historických dat. Ve dnech našich oslav 80. výročí svěcení chrámu bylo v Rusku a mnohých zahraničních státech slaveno 85. výročí ukončení občanské války. „... všechno ukazuje na vzrůstající proces..., který si není možno představit bez odhalení historické pravdy a předávání těchto skutečností dalším generacím...“

Zajímavou časovou souvislost ukázal i protorej Nikolaj Ozolin, profesor a inspektor Svatosergejevského institutu v Paříži. Ve svém vystoupení otec Nikolaj vyprávěl o založení a současném životě institutu, který také před dvěma měsíci slavil své 80. výročí založení. Mnoho událostí a lidí spojuje Prahu a Paříž. Jedním z nich byl arcibiskup Sergij (Koroljov), žijící a duchovně působící v Praze 24 let. V té době v Československu byly jeho úsilím zřízeny pravoslavné ruské a ukrajinské školy. Dvě gymnázia existovala do roku 1946. Byly zřízeny mnohé farnosti a kurzy církevního vzdělávání věřících. Podle skic malíře Bilibina, žijícího v Paříži, byly vytvořeny fresky v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice. Štafetu generací ve své osobě představila sestra Tatjana Podhajecká, dcera malíře Korjakina, který vytvořil převážnou část fresek. Ve svých vzpomínkách na otce a jeho tvorbu zvláště připomenula jeho účast na výzdobě chrámu.

„Uspenský“ chrám, jakož i celá pravoslavná církev v českých zemích a na Slovensku, jak se

konstatovalo ve všech projevech, vybudovaný společným úsilím českého státu a porevoluční emigrace, představuje most pro integraci dnešní „emigrace“, a nejenom. Pan PhDr. Alexej Kelin, člen Rady vlády pro národnostní menšiny, uvedl ve svém vystoupení: „Všeobecné vymývání mozků, které se nevyhýbá ani zneužívání křesťanských symbolů a svátků ke komerčním účelům (Vánoce), má nesporně dopad na většinu obyvatelstva. Vede k poklesu počtu věřících, kteří se hlásí k jednotlivým církvím. Církev nedisponuje hromadnými sdělovacími prostředky a nestojí za nimi ohromný kapitál... Přesto je to právě pravoslavná církev, která pocituje v posledních letech výrazný příliv věřících... Po dlouhá léta dostával chrám potřebám věřících. Teď jsme svědky přeplněného chrámu, kdy věřící často stojí i v dešti na schodech chrámu a snaží se alespoň slyšet mši svatou.“

Bratr Kelin také sdělil své myšlenky o důležitosti stavby nového chrámu a duchovního, kulturního a sociálního centra. „Jak je tato mise důležitá a čím hrozí její zanedbání, vidíme na příkladech z posledních dnů. Selhaly veškeré koncepty multikulturní politiky, v Holandsku začala téct krev a hořet kostely, ve Francii hoří

po tisícovkách automobily atd. To jsou výsledky, když politiku národnostních menšin řídí úředníci z většinové společnosti... Řešení musíme najít sami. Naštěstí celou ruskojazyčnou diasporu spojuje v celém jejím sociálním průřezu myšlenka pravoslaví. Je to naše výhoda, byl by hřích jí nevyužít v zájmu dobré věci.“

Lidé, kteří bezprostředně prožili historii církve a státu v Československé republice, sdíleli své osobní vzpomínky. Výbor „Oni byli první“ představila sestra PhDr. Anastázie Koprivová. Účastníky konference oslovil též Ing. Vladimír Gavríněv.

O významu „Uspenského“ chrámu hovořil i vladyka Kryštof, jenž na závěr konference vyznamenal zlatou medailí církevního Řádu sv. Cyrila a Metoděje všechny, kteří aktivně přispěli k větší známosti svatého pravoslaví v české společnosti.

Konference byla zakončena společnou modlitbou „Důstojno jest...“. Díky daru bratra Dr. Igora Kronnyho se účastníci i hosté mohli podělit o své dojmy u prostřeného stolu. Celá konference byla prodchnuta hřejivou a neformální atmosférou.

m. Evangela

RODINA DNES NA PRAHU VÁNOC

Předvánoční filipovský půst je v pravoslavné církvi chápán jako jedinečná příležitost k tomu, abychom přezkoušeli a oživilí svoji víru. Zároveň je i jedinečnou příležitostí k tomu, abychom se skrze službu a pomoc bližním přiblížili k Bohu.

V moderní společnosti se setkáváme s celou škálou názorů na rodinu a manželské soužití. Setkáváme se s názorem, že manželství je vlastně přežitek a instituce, která do moderního života již nepatří. Nebo s dalším názorem, že se vlastně jedná jenom o jakousi společenskou konvenci a ekonomický vztah. Setkáváme se ale také s pohledem, který má podle některých kořeny kdesi v dávné minulosti – totiž že manželství je svátostným a v podstatě nerozlučitelným svazkem mezi mužem a ženou.

Zdá se dokonce, že manželství zažívá v současnosti jistou renesanci. Lidé se již tak často

nerozvádějí, jak to činili na konci let osmdesátých a v první polovině let devadesátých. To je zajisté jev pozitivní. Na druhé straně však do manželství vstupuje jenom část potencionálních párů – mnohé dvojice zůstávají nesezdány po řadu let. Dalším trendem je, že se alespoň ve východní a střední Evropě rodí rok od roku méně dětí a že společnost jako celek stárne. Sociologové dnes dokonce mluví o neodvratné demografické katastrofě, která nás očekává – a to i v případě, že by došlo k okamžité změně díky prudkému nárůstu počtu nově narozených dětí v důsledku změn v sociální politice a rodinném chování velké části populace.

Bylo by patrně trochu zjednodušené svažovat vinu za tuto situaci pouze na sobecké chování a jaksi nedostatek smyslu pro rodinu u mladé generace. Velmi často je důvodem odalování rodičovství též složitá sociální situa-

ce mladých rodin, strach ze ztráty zaměstnání a obava mladých žen a dívek přerušit pracovní poměr. V této situaci je asi poněkud zavádějící tvrzení některých rádoby „dobrých křesťanů“, že mladí lidé musejí žít řádně – tj. zakládat rodinu a mít děti, poněvadž příjmy rodin ve východní a střední Evropě bývají i desetkrát nižší než v západní Evropě a možnost získat odpovídající bydlení pro méně majetné prakticky neexistuje.

Ve stávající situaci se skýtají pro mladé dvojice prakticky pouze dvě možnosti. Možnost první a tak říkajíc křesťanská – založit se všemi riziky i ve stávajících podmínkách rodinu a s důvěrou v Boha a s vypětím všech sil se snažit o její zajištění; anebo – možnost druhá – oddalovat založení rodiny do jakési vzdálené a stále se vzdalující budoucnosti, kdy pro to snad budou lepší podmínky...

Bylo by naivní si namlouvat, že se ekonomické podmínky mladých lidí změní anebo že se mnoho mladých lidí najednou rozhodne pro takřkajíc „riskantní“ krok založit navzdory všem okolnostem rodinu, případně si pořídí druhé, třetí nebo čtvrté dítě... Právě zde ovšem může sehrát důležitou roli církevní společenství, a to nejenom jako prostředí, v němž se podporuje zdravý pohled na rodinu, jež má být úplná a má mít děti, ale také – a to především, se v prostředí církve může rozvinout podpůrná síť, která dokáže podpořit mladé rodiny účinně jak duchovně, tak materiálně.

Příklady takového přístupu existují nejen v prostředí církve pravoslavné v Řecku, Rumunsku a v Rusku, nýbrž i v prostředí církve římskokatolické i církví protestantských, prakticky v celé Evropě i v rozvojových zemích.

Vraťme se však k otázce rodiny a rodinného soužití. Jak rodinu chápat? Jaké by mělo být rodinné soužití? Zejména je třeba si uvědomit, že učení pravoslavné církve chápe manželství jako svatou Tajinu. Znamená to, že církev pojímá manželství v jistém vztahu k Bohu a uzavření manželství zároveň jako část realizace Božího života a proměnění člověka k sjednocujícímu obrazu Božímu. Učení Nového zákona vnáší oproti starozákonním do pohledu na manželství radikální změnu. Manželství je v novozákonní církvi svazkem monogamním.

Překvapující a nové je také to, že oproti starozákonním textům, nenalezneme v Novém zákoně text, jenž by je odůvodňoval plozením potomstva.

Manželství je v Novém zákoně pokládáno za výjimečný svazek lásky dvou lidí, kteří svým společenstvím překračují svou přirozenost, a díky tomu se sjednocují, ale nejenom navzájem mezi sebou, nýbrž i s Kristem. I proto je rodina ve spisech církevních spisovatelů často nazývána „malou církví“ a „obrazem království“. Řekněme si však něco o tom, jak se pohled na rodinu vyvíjel v prostředí církve od dob dávno minulých až dodnes.

V prvním století křesťané, podobně jako římstí občané vstupovali do manželství dle občanských zákonů. Podle římského práva je manželství trvalé soužití muže a ženy za stálého vzájemného souhlasu. Tento souhlas mohl být ústní, písemný nebo projevený skutkem – například příchodem nevěsty do domu ženicha. Jestliže z nějakých důvodů tento souhlas chyběl, přestávalo manželství fakticky existovat a bylo považováno za rozvedené. Manželský svazek předcházely zasnuby nebo dohoda o majetku a zabezpečení.

Svůj vztah k uzavírání manželství podle římského práva dávala církev v Byzanci do souladu s novozákonním učením o manželství. Manželský život musel postupně více a více odpovídat křesťanským normám a učení. Vstup do manželství měl být uskutečněn s myšlenkou na Boha a k Jeho slávě. Křesťané si před občanským sňatkem vyprošovali požehnání od svého biskupa, jak o tom svědčí i známý citát z díla sv. Ignáce z Antiochie: „Ženich a nevěsta se mají brát se souhlasem biskupa, aby to byl sňatek podle Pána, a ne podle chtivosti. Všechno ať se děje ke cti Boží.“ Úmysl sňatku dvou lidí byl v chrámu vyhlášen předem. Sňatek byl posvěcován modlitbou a stvrzován přijetím eucharistie a křesťané vstupovali do manželství jak prostřednictvím požehnání, tak právní dohodou přijatou římským státem.

Tento postup se nezměnil ani v prvních staletích svobody církve a po christianizaci původně pohanského impéria. Církev až do devátého století neměla žádný obřad uzavření sňatku, který by se konal mimo eucharis-

tickou svatou liturgií. Obvykle po uzavření civilního manželství přistoupil křesťanský pár k přijímání a společné přijetí eucharistie bylo počítám manželství.

Již od 4. století však východní otcové psali o slavnosti korunování, jež se vykonávalo během eucharistické liturgie. To, že existoval pro současnou pravoslavnou církev velmi charakteristický obřad korunování, neznamenalo, že by takto uzavírali sňatek všichni křesťané – sbírka právních spisů církve a státu Epanagóge z té doby nabízí hned tři možnosti pro uzavření sňatku: 1. skrze požehnání, 2. obřadem korunování, 3. vyjádřením souhlasu.

V současné době je v církevním prostředí často prodiskutována otázka možnosti uzavření druhého sňatku. V pojetí západní tradice má velký význam Ježíšův výrok, že „... při vzkříšení se lidé nebudou ani ženit, ani vdávat, ale budou jako andělé v nebi“, který je chápán především jako připomínka dočasnosti manželství. Podle církve pravoslavné, jak to formuluje sv. Klement Alexandrijský, je tento Kristův výrok vykládán tak, že: „Pán neodmítá manželství, ale zbavuje manžele myšlenky na očekávání, že budou i po zmrtvýchvstání trvat tělesné touhy“. Jiná místa Nového zákona (Mt 5,53; 19,9; Mk 10, 11; L 16,18.) připomínají nerozlučnost manželství. Znamená to, že z pohledu církve je svazek mezi mužem a ženou trvalým a věčným svazkem dvou neopakovatelných osob.

Nerozlučnost manželství však není v pravoslavném prostředí chápána právně. Manželství není právní svazek, ale svazek lásky, jenž je velkým Božím darem. Manželství chápe pravoslavná církev též jako svazek věčný, a proto nepovažuje za konec vztahu smrt jednoho z manželů. Ovdovělý manžel nebo ovdovělá manželka i v případě uzavření nového sňatku podléhají epitimii.

Ti, kteří chtějí vstoupit v druhé, případně třetí manželství podléhají v pravoslavné církvi jistou dobu odloučení od přijímání svatě eucharistie. Po vypršení epitimie je jim dovoleno uzavřít druhé, a v některých případech dokonce i třetí sňatek. Avšak modlitby, které se u obřadu čtou, mají již jiný – spíše kající – charakter. V těchto případech není pravo-

slavným duchovním ani dovoleno účastnit se svatební hostiny.

Tolerování druhého sňatku po rozvodu je v pravoslavné církvi založeno na slovech Spasitele z evangelia sv. Matouše o možnosti rozvodu z důvodu smilstva a na povolení druhého sňatku ovdovělým, o čemž se píše v Listu sv. apoštola Pavla ke Korintánům, avšak také na základě akceptace římského práva.

Druhé manželství u duchovních se neuznává. U kněžstva je ustanoveno, že se budoucí kněží musejí před vysvěcením rozhodnout, zda budou mnichy, anebo se ožení a budou náležet k tzv. bílému duchovenstvu. Biskupové jsou vybíráni z řad mnichů, ovšem toto ustanovení má spíše praktický charakter – náročná biskupská funkce totiž nedovoluje starat se o rodinu.

Otázkou, na kterou se dnes lidé často ptají, je postoj pravoslavné církve k plánování rodiny. Protože sněmy k ní nepřijaly závazná rozhodnutí, neexistuje pevná norma. Rodina a narození potomstva je však v tradici církve považováno za požehnání. Církev na to nezapomíná ani v obřadu sňatku. Děti jsou chápány jako dar a požehnání, ale nejsou pokládány za jediný cíl manželství. Tento přístup zamezuje degradaci bezdětných párů, jichž je zejména dnes velmi mnoho.

Dětem má být umožněno, aby přišly na svět. Má jim však být umožněn život plný a plně lidský, a i naprostá zdrženlivost, která je doporučována různými křesťanskými autory, se jeví jako určitá regulace početí.

To jsou otázky, na něž se nám asi hned tak nepodaří najít odpověď. Problém plánování rodiny musí řešit každý pár samostatně, avšak nejlépe s poradou u duchovního otce. Je-li dítě odmítáno z pohodlnosti a touhy po blahobytu, jedná se o těžký hřích, který novozákonní učení odsuzuje, podobně jako odsuzuje interrupci – hřích, jenž je v kánonech sv. Basila klasifikován dokonce jako vražda.

Manželství v pravoslavném pojetí, jak jsme již uvedli, je svatou Tajinou (svátostí), která je získávána v zákonném svazku skrze požehnání kněze a završena společným přijetím eucharistie. Manželé se tím stávají účastníky království nebeského. Z pohledu pravoslavné teologie pak

manželstvím člověk překonává rozdělení a ego-centrismus, získaný hříchem.

Především v čase zkoušek, jimiž snad každý lidský vztah prochází, je potřebné mít na paměti, že manželství zůstává vždy církví posvěceným stavem a velkým darem, vzácným předobrazem překonání stavu mnohosti a rozdělení v jednom.

Nadcházející svátky Narození Páně jsou vzácnou příležitostí k tomu, abychom obnovili společenství rodiny i společenství se všemi našimi bližními – členy veliké rodiny Boží.

Z přednášky vладыky arcibiskupa Kryštofa na půdě Postdamské university, listopad 2005

NOVÝ JERUZALÉMSKÝ PATRIARCHA

Dne 22. listopadu 2005 se konala v chrámu Božího hrobu intronizace nového jeruzalémského patriarchy. Bratrstvo Božího hrobu jím zvolilo Theofila III. za bývalého patriarchu Irinea I.

Intronizace se zúčastnili představitelé všech patriarchátů a autokefálních církví. Naši církev zastupoval vладыka Kryštof spolu s kancléřem MR Slovenska prot. Mgr. L. Bílým. Přítomen byl též prezident Řecka K. Papulias, dále zástupci Jordánska a Palestiny.

Jeho Blaženstvo patriarcha Theofilos III. pronesl po tomto obřadu k přítomným intronizační řeč, ve které popsal těžkosti, jimiž prošel patriarchát v právě uplynulé době. Zdůraznil v ní, že pouze s pomocí Ducha Svatého a na přímělu svatých otců může být patriarchát očištěn.

Prezident ve své promluvě označil den intronizace jako začátek nové historie jeruzalémské církve. Svě pozdravy pronesli i všichni ostatní představitelé církvi a politické reprezentace. Vладыka Kryštof ve svém vystoupení vyzdvihl jedinečný význam jeruzalémského patriarchátu v pravoslavném světě a nového patriarchu nazval Andělem míru, který se modlí u Božího hrobu a na ostatních svatých místech za všechny věřící i celý Boží svět. Spolu s otcem Bílým mu za naši církev věnoval jako symbolický dar broušenou křišťálovou mísu na svěcení vody.

Patriarcha Theofilos se narodil roku 1952 vesnici Gargaliane v Řecku. V červnu roku 1964 vstoupil do bratrstva Božího hrobu. Téhož roku začal studovat na patriarchální církevní škole, kterou ukončil v červnu r. 1970. Mnišskou schimu (postřižiny) se jménem Theofilos přijal z rukou patriarchy Benedikta. Dne 1. července roku 1970

byl arcibiskupem jordánským vysvěcen na diákona. V roce 1975 mu udělil kněžské svěcení nový patriarcha Diodoros. Ještě téhož roku byl vyslán posvátným synodem na univerzitní studia do Athén.

Po ukončení studií se vrátil do Jeruzaléma, kde pracoval v kanceláři posvátného synodu a učil v patriarchální škole monastýru sv. Charalamba. Duchovenský titul archimandrity mu byl udělen roku 1978. V roce 1981 se stal členem redakční rady časopisu Nea Sion, oficiálního periodika patriarchátu.

Od prosince téhož roku pokračoval ve svých studiích na univerzitě v Durkhamu (ve Velké Británii). Po jejím absolvování byl roku 1986 jmenován tajemníkem pro zahraniční styky posvátného synodu jeruzalémského patriarchátu. Jako jeho představitel působil r. 1988 při Světové radě církví v Ženevě. V letech 1991–1996 zastával úřad igumena v posvátném monastýru sv. Jiří v Káně Galilejské. Od roku 2001 do r. 2003 byl představeným u „podvori-ja“ (duchovní zastupitelství) jeruzalémského patriarchátu v Moskvě. V roce 2003 působil jako patriarchální „epitropos“ v Kataru. Ustanoven představeným bratrstva Božího hrobu byl roku 2004 a po přijetí biskupské chirotonie se stal členem posvátného synodu. Dne 14. února r. 2005 byl ustanoven arcibiskupem významného poutního místa – hory Tábor. V pořadí 14. patriarchou jeruzalémským byl zvolen posvátným synodem 22. srpna r. 2005.

Za širokou čtenářskou obec Hlasu pravosláví, jakož i za celou naši místní církev přejeme novému patriarchovi Jeho Blaženstvu Theofilovi v jeho odpovědné a nelehké službě hojnost Božího požehnání na mnohá a blahá léta. *redakce*

MONASTÝR PŘESVATÉ BOHORODICE CHOZEVA

Pro každého poutníka po Svaté zemi je v Palestině nezapomenutelným zážitkem návštěva monastýru Přesvaté Bohorodice Chozeva, známého též jako monastýr svatých Georgia (Jiřího) a Jana Chozevitů. Rozkládá se na skalním útesu v údolí Chorath v tichu Judské pouště na starodávné cestě mezi Jeruzalémem a Jerichem. Po staletí byl přírodní a vpravdě též duchovní oázou poutníků, místem, kde se nebe dotýká země, kde cítíme tak blízko Boží přítomnost. Takovým zůstal dodnes.

Monastýr je přístupný po úzkém kamenném chodníku, jenž se vine kolem potůčku hlubokým pouštním kaňonem. Nádherně v něm rezonuje hláhol zvonů či tóny duchovních písní. Po závěrečném prudkém stoupání kolem malého hřbitova se otevírá první brána této svaté oázy Judské pouště.

Monastýr sv. Georgia Chozevity byl zbudován v 5. století po Kristu a patří mezi nej památnější palestinské monastýry. V 6. století jeho duchovní význam pozvedl ctihodný Georgios Chozevita, původem z vesničky Lefkada na Kypru. Po smrti rodičů se odebral do monastýru, kde byl jeho strýček igumenem. Brzy však odešel do Palestiny a sloužil v tichosti bratrstvu Božího hrobu. Později se stal sám igumenem monastýru přesvaté Bohorodice Chozevitů (Chozeva). Vynikal přísným asketickým způsobem života. Dnem i nocí setrval na modlitbách. Monaši Judské pouště jej považovali za svého starce, který je vedl cestou pravého života v Kristu. Každou neděli zpovídal stovky bratří a kázal jim slovo Boží. Mezi nimi byl i sv. Jan Chozevita, který již po krátkém působení v biskupské službě zvolil pro sebe vhodnější asketický život v poušti a připojil se k bratřím monastýru Chozeva.

Na konci 5. století a ve století 6. zde žilo na 3 000 monachů. Po vpádu Peršanů se většina z nich stala obětí jejich nesmiřitelného nepřátelství k Boží církvi. V monastýru se nalézají stovky jejich ostatků, vydávajících zvláštní vůni mimořádné svatosti.

Mezi nimi jsou uctívány též sv. ostatky otce Jana Chozevity Rumunského, který zesnul r. 1960 a byl pochován igumenem Amfilochiem. Po dvaceti letech nalezli bratři jeho ostatky neporušené a též libě vonící. Na základě rozhod-

nutí patriarchátu byly přeneseny do monastýru k uctění poutníkům.

V monastýrském chrámu sv. Georgia a Jana Chozevitů se nachází hrobka sv. Georgia spolu s dalšími ostatky svatých, jako např. sv. Jana Křtitele, sv. Barbory nebo sv. Pantělejmona.

Ve třetím poschodí monastýru mohou poutníci navštívit jeskyni sv. proroka Eliáše. V ní svatý prorok nalezl útočiště podle Božího přikázání před hněvem nečestné královny Jezabel. V této jeskyni jej sytil Bůh zázračným způsobem. V Písmu sv. se o tom píše: „A krkavci přinášeli jemu chléb a maso každého jitra, též chléb a maso každého večera, a z potoka pil. Tedy po přeběhnutí dnů některých, vysechl ten potok, nebo nebylo žádného deště v té zemi. I stalo se slovo Hospodinovo k němu, řkoucí: ‚Vstaň a jdi do Sarepty Sidonské, a buď tam. Aj, přikázal jsem ženě vdově, aby tě živila.‘ (1 Kr 17,6–9)

V jeskyni se později modlil sv. Jáchym k Bohu za zrození dítěte. Neodešel z ní, dokud mu Bůh nezjevil, že se jemu a jeho ženě Anně narodí přěsv. Bohorodice.

Po vpádu Peršanů do Palestiny, jak jsme již výše zmiňovali, byl také monastýr přěsv. Bohorodice Chozeva zničen a většina monachů po bita. Bratři, kteří katastrofu přežili, čestně pochovali ostatky mučedníků v jedné z blízkých jeskyní a poté ji zavalili kameny, aby nikdo více nemohl jejich ostatky znesvětit. Díky Božímu zjevení bylo toto pohřebiště po mnoha letech objeveno a ostatky bratří přeneseny do hlavního chrámu jejich monastýru.

U monastýrské brány jsou dva čerstvé hroby posledních igumenů. Prvý patří igumenu Antoniovi, který byl zavalen sesuvem kamenů r. 1993, když pracoval na zpevnění základů monastýru. Ve druhém pak odpočívá igumen German, jehož zastřelil banditi, když na jaře roku 2001 vezl výplatu pro dělníky.

Ani po těchto tragických událostech nepřestal monastýr sv. Georgia a Jana Chozevitů být živým střediskem duchovního života v Judské poušti. Denně je navštíví stovky poutníků z celého světa. Každý rok jsou mezi nimi též poutníci z naší Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku.

arcibiskup Kryštof

PRAVOSLAVNÍ SVĚTCI 20. STOLETÍ: BASIL MARTYŠ, KNĚZ A MUČEDNÍK

Ve středu 30. listopadu 2005 prožívalo duchovní centrum pravoslavné Prahy, chrám svatého Mikuláše v Praze-Bubenči, výjimečnou událost. Během bohoslužeb, vedených pražským arcibiskupem vladykou Kryštofem, předal otec archimandrita Jiří R. Stránský zdejší církevní obci dar bratrské Polské pravoslavné církve – částku z ostatků svatého kněze mučedníka Basila Martyše.

Basil Martyš se narodil roku 1874 v rodině pravoslavného duchovního ve vsi Teratyn na území východního Polska, tehdy carského Ruska. Po studiu teologie v Chełmském duchovním semináři (dnešní Polsko), kde byl v té době rektorem budoucí moskevský patriarcha svatý Tichon, se šestadvacetiletý Basil žení a přijímá kněžské svěcení. Následně odchází i s mátuškou Olgou do Ameriky, kde se nejdříve v tvrdých podmínkách chladné Aljašky, později v Pensylvánii (USA) a Kanadě téměř dvanáct let intenzivně věnuje pastýřské a misijní práci pro Ruskou duchovní misii. Z doby jeho plodného pastýřského působení na Aljašce se zachoval deník, jehož některé části byly později přeloženy z ruštiny do polštiny a vydány.

V roce 1912 se vrací do vlasti, odkud však byl i s rodinou hned v roce 1915 násilně evakuován do Moskvy spolu s dalšími duchovními, považovanými za úředníky ruské vlády. Zpočátku denně dojížděl do jedné vsi u Moskvy vyučovat náboženství, po převzetí moci bolševiky si musel vydělávat na živobytí vykládáním nákladních vagonů. V roce 1919 se směl kněz Basil a jeho rodina vrátit domů, do tehdy nově vzniklého polského státu, kde se věnoval pastorační práci v polské armádě. Vykonával také funkci hlavního duchovního pro vojáky pravoslavného vyznání. Byla mu rovněž udělena hodnost plukovníka a protopresbytera. Otec Basil se později aktivně účastnil jednání vedoucích k udělení autokefality (právní a kanonické samostatnosti) Polské pravoslavné církvi v roce 1925.

V roce 1936 odchází protopresbyter Basil Martyš na zasloužený odpočinek do míst, kde se narodil. V roce 1939 vypukla druhá světová válka a Polsku nastaly těžké chvíle. V roce 1943 pak umírá věrná spolupracovnice otce Basila mátuška Olga.

Strašná válka, ničící v mnohých i poslední zbytky lidskosti, měla tragické vyústění i pro otce Basila. V kraji vládla krutost a rozvášněné nacionalistické emoce. Na varování jedné známé, aby z domova raději utekl, odpověděl otec Basil slovy: „*Nikomu jsem neudělal nic špatného a nebudu před nikým utíkat. Kristus také neutíkal.*“

V noci dne 4. května 1945, který právě toho roku připadl na Velký pátek, v čase posvátném všem křesťanům, kdy se již část Evropy těšila z míru, přepadla rozběsněná sběž dům, v němž otec Basil žil. Vrazi starého kněze mučili a bili déle než čtyři hodiny. Když omdléval, polili jej studenou vodou a mlátili ho dál. Nakonec otce Basila, jehož jediným prohřešením bylo, že byl pravoslavným duchovním, zastřelili. Jeho dcera Helena unikla smrti jen zázrakem.

Mučednickovy ostatky byly v roce 1963 přeneseny do Varšavy a pohřbeny na pravoslavném hřbitově u chrámu svatého Jana Klimaka na Woli. V roce 2003 bylo jeho jméno na základě rozhodnutí Posvátného synodu biskupů Polské pravoslavné církve zapsáno do seznamu svatých spolu s dalšími mučedníky a mučednicemi, kteří svědčili o Kristu na území Chełmu a Podlesí (východní Polsko). Ctihodné ostatky svatého kněze, jehož památku oslavujeme **21. dubna/4. května**, jsou uloženy ve výše uvedeném chrámu svatého Jana Klimaka ve Varšavě. Od 30. listopadu 2005 spočívá jejich část i v našem pražském svatomikulášském chrámu, kde je lze při některé z pravidelných bohoslužeb uctít a požádat svěťce o přímělu za sebe i za své drahé.

Svatý otec mučedníku Basile, pros za nás Boha!

Ikona svatého Basila Martyše Svatý Basil jako plukovník polské armády

Zpracoval archimandrita Jiří R. Stránský.

VĚČNÁ PAMĚŤ ZA PADLÉ

Vladyka Kryštof, arcibiskup pražský a českých zemí, se zúčastnil slavnostního odhalení pomníku maršála Michaila Illarionoviče Kutuzova uskutečněného v neděli dne 4. prosince v Křenovicích u Brna v rámci oslav 200. výročí bitvy tří císařů u Slavkova u Brna.

K tomuto významnému jubileu bylo uspořádáno pietní shromáždění v místech největších bojů. V podvečer předchozího dne byly otevřeny diskuse u kulatého stolu na Slavkovském zámku, kterých se zúčastnili představitelé církve a státu: Jeho Eminence Mons. PhDr. Miloslav kardinál Vlk, arcibiskup pražský a primas český, Jeho Excelence Mons. Vojtěch Cikrle, biskup brněnský, předseda Senátu Parlamentu České republiky pan Přemysl Sobotka, místopředsedové vlády pánové Ing. Bohumil Sobotka a Ing. Zdeněk Škromach, hejtman Jihomoravského kraje pan Ing. Stanislav Juránek, zástupce Magistrátu města Brna pan Blažek, starosta obce Slavkov pan Jan Kostík. „Stolu“ se též zúčastnili velvyslanci bojujících císařství – Jeho Excelence pan Jöel de Zorzi, pan Alexej L. Fedotov, pan Dr. Klas Daublebsky, vojenští přidělenci těchto mocností, velvyslanci dalších států a četní vzácní hosté.

Pietní shromáždění v neděli zahájil starosta obce Křenovice, po něm hovořil bratr Ing. Zdeněk Zbytek, prezident Klubu Rusko. Dále promluvil předseda Senátu P. Sobotka a následovaly projevy hejtmana Jihomoravského kraje pana Ing. Juránka a dalších představitelů společenského života. Význam maršála M. I. Kutuzova krásně osvětlil Jeho Excelence pan A. L. Fedotov.

U památníku, který si přáli „svému“ maršálovi postavit obyvatelé obcí Křenovice a Slavkova, zpíval „Věčnou paměť“ náš vladyka Kryštof spolu s představitelům a zástupcům Jeho Svatosti patriarchy Alexejem II. vladykou Markem z Moskvy.

Vladyka Kryštof pronesl při této příležitosti následující projev:

„Vážení pánové a dámy, vážení bratři a sestry v Kristu, vážení přátelé!

Setkáváme se dnes na těchto památných místech zkrápěných krví a utrpením, kde naposled ve víru boje vydechli početní synové mnoha evropských národů jako vojáci znepřátelených armád.

Jak ale nakonec skončilo Napoleonovo tažení Evropou? Výsledek jeho tehdejší snahy o sjednoce-

ní kontinentu a světa, které mělo být skutečnou silou a mocí zbraní i skvělou vojenskou taktikou, se brzy rozplynul. Celá Evropa se pak s těžkostmi vzpamatovávala z utrpení, jež napoleonské války přinesly. Příběh Napoleona a dalších velkých dobyvatelů ukazuje, že trvalého vítězství a spojenectví lidí a národů patrně nelze dosáhnout násilím. Připomíná nám nakonec i to, že ti, kdo užívají násilí jako metodu k prosazení svých zájmů, také nakonec násilím z tohoto světa odcházejí.

Pro míru, bratrství a jednotě všech lidí toužili a touží ve smyslu evangelijní výzvy ke službě míru a vzájemnému růstu (Ř 14,19) lidé všech pokolení. Lidé všech pokolení se však paradoxně museli a musejí vyrovnávat s realitou války a válek, které na evropském kontinentě vzplály buď mezi jedním a druhým národem, anebo mezi lidmi, jejichž mocenské anebo ekonomické zájmy, víra anebo představa o uspořádání světa se diametrálně lišily.

Dovolím si zde, uprostřed moravské země, posvěcené kroky a prací svatých apoštolů rovných Cyrila a Metoděje při vzpomínce na zde padlé vojáky – Francouze, Rusy, Moravany, Rakušany, Němce a mnohé další, citovat slova Bible: „Blaze těm, kdo působí pokoj, neboť oni budou nazváni syny Božími.“ Tato biblická slova nás vyzývají k míru, jsou stále aktuální, protože na světě i dnes, 200 let po bitvě u Slavkova a 60 let po skončení strašlivé druhé světové války, umírají lidé, synové a dcery, v různých dobovacích válečných taženích a také při obraně svých domovů a při obraně své vlasti.

Ať je pro nás dnešní setkání trvalou připomínkou toho, že násilí v dějinách velmi často plodilo další násilí a že cesta k trvalému míru mezi lidmi a civilizacemi je možná jenom pokud budeme ochotni jedni druhým naslouchat a usilovat o to, co by prospělo nejenom nám, ale také našim bližním kdekoli na světě.

Chtěl bych na konec svého krátkého proslovu pořadatelům a organizátorům poděkovat za pozvání na tuto vzpomínkovou slavnost. Jakožto český pravoslavný arcibiskup pokládám za svoji povinnost jménem své církve i ostatních křesťanů ukončit své malé vystoupení na tomto památném místě spolu s pozvanými delegáty moskevského patriarchátu krátkou modlitbou za ty, kdo před dvěma sty lety na těchto místech vydechli napo-

sledy. Dovolují si také připojit výzvu k tomu, abychom v rámci našich skromných možností i po skončení této slavnosti usilovali o vzájemné pochopení a bratrství mezi lidmi a národy, aby již stateční otcové, bratři a manželé, často ti nejstatečnější a nejvěrnější synové svých národů, nemuseli

na různých bojištích světa umírat.“

Poté byl památník společně představiteli pravoslavné církve posvěcen. Celá vzpomínková slavnost byla ukončena u Mohyly míru dalšími proslovy, modlitbami a kladením věnců.

redakce

ROKYCANY (MALÁ VÁNOČNÍ POVÍDKA)

Před několika dny se mi stala příhoda natrvalo spjatá s městem Rokycany. Vlastně nešlo o nic tak mimořádného. Jak to bývá, s léty přicházejí nemoci, ale člověk také více zapomíná.

Cestovala jsem za příbuznými do Plzně. Brzy budou vánoce, měla jsem navíc o dvě tašky s dárčky. V Plzni jsem si na chvíli sedla na lavičku a čekala jsem na tramvaj. Dlouho nejela. Lidí přibývalo. Když jsem pak ve chvatu do tramvaje nastoupila, polil mě náhle studený pot. Jedna taška s doklady a penězi zůstala na lavičce. Na následující stanici jsem vůz opustila a běžela nazpátek k nádraží. Lavička byla prázdná.

Asi mi dáte všichni za pravdu, že člověk předpadne v takové chvíli pocitu velké marnosti. Těch několik tisíc na Vánoce se ještě nakonec oželí, ale doklady – občanský a řídičský průkaz, tramvajenka atd.

„Máte být pozornější, paní“, utrousil úředník, když jsem hlásila ztrátu, aby nedošlo ještě k něčemu horšímu.

U příbuzných mě nepoznali, jak jsem byla smutná. Těšili mě, že dobří lidé ještě nevymřeli, když ne peníze, tak doklady se určitě najdou. Vždyť to „není ruka ani noha“, jak říkala naše babička. Modlila jsem se, aby mi Hospodin dal poznat svoji svatou vůli. A možná, řekla jsem si, někdo potřeboval ty peníze více než já a doklady se dají udělat nové.

Jaké však bylo pro všechny radostné překvapení, když mi zavolala dcera, že jí telefonovali z Rokycan. Mají moji tašku s doklady a rádi by mi ji vrátili, nechali jí telefonní číslo, abych se s nimi domluvila.

Byla sobota večer. „Sláva Tobě Bože, sláva Tobě“, děkovala jsem nebeskému Otci za Jeho velikou milost ke mně a k mému trápení, které jsem si vlastně způsobila sama. Ostatně většinu trápení si v životě děláme sami, jen si to nechceme připustit.

Ještě nebylo tak pozdě, abych nemohla do Rokycan zatelefonovat. Sluchátko zvedl pan Vladimír. Potvrdil všechno, co říkala dcera. „Doklady ale potřebujete ihned“, zauvažoval, „my budeme zítra na bohoslužbách. Chodíme každou neděli, náš chrám je na kraji města a není těžko ho najít.“ Rychle jsme se domluvili.

Chrám jsem opravdu našla bez obtíží. Konaly se ještě bohoslužby. Chrámový interiér byl nově a vkusně opravený. Nebylo těžké poznat, že se jedná o chrám pravoslavný, kterých u nás není mnoho. Kněz s věřícími krásně zpívali. Procítěně staroslovenské „Hospodi pomiluj“ mě bralo za srdce.

Po bohoslužbách ke mně přistoupil pan Vladimír. Poznala jsem ho podle své tašky, kterou držel v ruce. Byl to Rom. Jeden z takových, jaké potkáváme někdy na ulici a nemáme při tom většinou dobrý pocit.

„Podívejte se, milá paní“, řekl, „jestli v ní máte všechno. Našel jsem ji v Plzni před nádražím na lavičce.“ Nic nechybělo. Doklady, peníze i adresář s telefonními čísly byly na svém místě. O nálezném nechtěl ani slyšet. „Říká se o nás Romech, že jenom krademe. Ale není to pravda. Vidíte, tady v Rokycanech jsme dokonce opravili svépomocí tento chrám a nasloucháme v něm slovu Božímu.“

Dala jsem nálezného do chrámové kasičky. At je tady mají zas o něco hezčí. Práce je na něm „jako na kostele“. Hrálo mě zjištění, že se v pravoslavném chrámu v Rokycanech opravují lidská srdce, aby nebyla sobecká, aby myslela na druhého jako na sebe samého. V každém chrámu by to tak mělo být. Nezáleží na tom, z jaké jsme rodiny nebo z jakého národa.

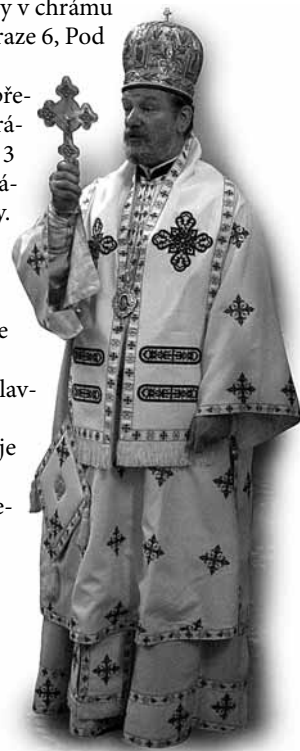
Pokaždé, když si vzpomenu na Rokycany, vidím pana Vladimíra, pravoslavný chrám a věřím, že jsou na světě dobří lidé. Nastanou Vánoce. Přijme si k nim, abychom takových „Vladimírů“ potkávali co nejvíce.

Marie Šeborová

Z PROGRAMU ARCIBISKUPA KRYŠTOFA NA MĚSÍC PROSINEC A LEDEN 2006

Vladyka s pomocí Boží zamýšlí:

18. 12. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu sv. Anny v Plzni (9.30 hod.)
19. 12. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu sv. Nikolaje v Rooseveltově ul. v Praze 6-Bubenči (9.00 hod.)
20. 12. účastnit se koncertu pěveckého sboru sbormistryně sestry Marty Holmanové v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. v Praze 2 (20.00 hod.)
24. 12. sloužit jitřní bohoslužbu z Narození Páně v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Hořovičkách (23.00 hod.)
25. 12. sloužit slavnostní sv. archijerejskou liturgií z Narození Páně v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. v Praze 2, televizní přenos ČT 1 (10.00 hod.)
26. 12. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Hořovičkách (10.30 hod.)
30. 12. ve výroční den zesnutí Jeho Blaženstva metropolitě Doroteje sloužit sv. liturgií s panichydou v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice Na Olšanech v Praze 3 (9.00 hod.) a poté zazpívat „Věčnou paměť“ u jeho hrobu
1. 1. sloužit slavnostní sv. archijerejskou liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. v Praze 2 (9.30 hod.), po ní vykonat díkuvzdání (doxologii), a tak poděkovat za uplynulý rok a zároveň přivítat další rok milosti Boží (11.15 hod.)
6. 1. vykonat sváteční sv. liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. v Praze 2 (9.30 hod.), účastnit se večerní bohoslužby v chrámu sv. Jiří (Georgije) na velvyslanectví Ruské federace v Praze 6, Pod Kaštany 1 (22.00 hod.)
7. 1. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice Na Slupi v Praze 2 (10.00 hod.), v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice Na Olšanech v Praze 3 sloužit večerní bohoslužbu a po ní vykonat čin předání prsti z místa mučednické smrti ruské carské rodiny. (16.00 hod.)
8. 1. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice Na Olšanech v Praze 3 (10.00 hod.)
9. 1. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu sv. Mikuláše v Lesné (10.00 hod.)
17. 1. předsedat řádnému zasedání Metropolitní rady Pravoslavné církve v Dělostřelecké 7 v Praze 6 (10.00 hod.)
18. 1. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu sv. Nikolaje v Rooseveltově ul. v Praze 6-Bubenči (9.00 hod.)
19. 1. sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice Na Olšanech v Praze 3 (9.00 hod.)

ÚŘADY EPARCHIÁLNÍ RADY V PRAZE A V OLOMOUCI

ke sdělení všem duchovním v eparchii

Podle Usnesení Metropolitní rady Pravoslavné církve v českých zemích ze dne 9. listopadu 2005 bod VIII. Arcibiskup pražský a českých zemí vyhláší výběrové řízení na funkci kancléře ÚMR.

Příhlášky zasílejte na adresu: ÚMR, Dělostřelecká 7, 160 00 Praha 6 **do 10. ledna 2006.**

Podmínky: vysokoškolské vzdělání teologického směru, zkušenost v duchovní službě.

Podklady: přihláška s životopisem, doložte diplomem o vzdělání, osvědčením o chirotonii, doklad o církevním sňatku, nebo mnišském postřihu, výpis z Rejstříku trestů.

Vlastní výběr z uchazečů provede Metropolitní rada.

VALNE ZHROMAZENIE BPM NA SLOVENSKU

Dňa 12. 11. 2005 sa v Prešove konalo valné zhromaždenie Bratstva Pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. Na tomto stretnutí bolo okrem iného zvolené nové vedenie na toto volebné obdobie.

Na začiatku boli účastníci VZ oboznámení s činnosťou BPM počas roka, o jeho hospodárení a edičnej činnosti. Bratstvo v tomto roku oslávilo 15. výročie založenia, oslavy sa uskutočnili v deň, kedy SYNDESMOS oslavuje svetový deň mládeže – 15. februára. Aj jednotlivé skupiny organizovali pre svojich členov a pre skupiny vo svojej blízkosti akcie počas celého roka. Účast na zahraničných akciách bola oslabená v súvislosti s čoraz zložitejšou finančnou situáciou mnohých rodín.

V následnej diskusii rezonovala hlavne otázka ďalšieho smerovania organizácie. V poslednom období pozorujeme ochabnutie spolupráce nielen medzi skupinami, ale aj vo vedení Bratstva. Mládež je čoraz častejšie vystavovaná vplyvom konzumnej spoločnosti a svoje problémy nevie bez pomoci Cirkvi riešiť. Napriek všetkému je však cítiť snahu o zlepšenie a fungovanie Bratstva, ktoré sa v tomto roku stretlo s nepredvídanými personálnymi problémami. Všetci členovia diskusie sa však zhodli na tom, že je potrebné, aby mládež robila hlavne to, čo ju baví, aj s pomocou duchovných na svojich farnostiach. „Budte dobrým semenom, prineste stonásobné plody, tak ako v podobstve o rozsievачovi a štvorakom semene.“

V druhej polovici VZ prebehlo predstavenie kandidátov na jednotlivé funkcie a samotné voľby. Následne sa členom prihovoril novozvolený prezident a vyjadril svoju nádej na zlepšenie spolupráce nielen všetkých účastných, aby sme mohli spoločne plniť hlavný cieľ Evanjelia – šíriť lásku medzi ľuďmi, „lebo Boh je Láska“.

*Christos posredi nas.
Mária Hajdamačenkova*

ČESKÉ BUDĚJOVICE

V neděli 13. 11. tohoto roku zavítal vladyka Kryštof do chrámu Všech svatých země české v Českých Budějovicích, aby tu sloužil archierejskou liturgií a setkal se s věřícími. Naše malá kapele se vždy snadno naplní, tentokrát však přišlo skutečně mnoho věřících, včetně hostů z Tábora, z nichž značnou část tvořily děti. To potěšilo zvláště starší bratry a sestry, stejně jako fakt, že věkový průměr přítomných není nijak vysoký; převládá střední generace. Po skončení svaté liturgie přešli přítomní do blízkých pronajatých prostor, aby společně i s vladykou při kávě a zákusku pobesedovali. Děkuji místním věřícím za péči, s jakou připravili pohostění a s jakou se starají celoročně o chrám, včetně zajišťování jeho oprav, zvláště bratru starostovi sboru starších s rodinou, zpěvákům, ale i těm, kteří myslí na dobro Božího chrámu a svědectví svatého Pravoslaví v Českých Budějovicích. Díky Bohu za vše.

kněz Jan Týmal

VÝSTAVA IKON

Ve čtvrtek dne 1. prosince v podvečer byla vernisáž otevřena výstava ikon bratra Markaria G. Tauce z německého Wiesbadenu. Výstavu tohoto světově proslulého ikonopisce ve svých obchodních prostorech otevřela Advokátní kancelář Kříž a Bělina, v Dlouhé ulici 13 v Praze 1.

Vernisáž byla otevřena modlitbou „Otče náš“, kterou zazpívalo kvarteto pěveckého sboru z katedrály sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. v Praze 2. Poté vladyka arcibiskup Kryštof výstavě poželhal a promluvil o důležitosti

ikon v pravoslavné církvi a také pohovořil o blížícím se velkém svátku Narození Páně a jeho významu pro dnešní tolik komerční svět.

Na závěr zazněla píseň z večerní bohoslužby „Světlo tiché“ v podání sester Boženy Berounské, Ludi Dvořákové a bratrů Olega Jeremina, Zdeňka Dudy.

Výstavu můžeme všem doporučit jako neobyčejný duchovní a umělecký zážitek.

o. Václav ÚMR

Pravoslavná církevní obec v Rumburku zve srdečně všechny duchovní a věřící naší církve u příležitosti 26. výročí zesnutí archimandryty Andreje (Kolomackého) na archijerejskou svatou liturgii, která se uskuteční v neděli 12. února 2006 v chrámu sv. Jana Křtitele na Strážném vrchu nad Rumburkem.

Vladyka Kryštof je očekáván v 9.30 hod. Poutníky prosím, aby svou účast potvrdili na tel.: 603 963 371. Otce duchovní prosím, aby vzali svá roucha zlaté barvy. Děkuji.

jer. Antonij Drda

VZNIK NOVÉ CÍRKEVNÍ OBCE V HODONÍNĚ

V měsíci listopadu byla Boží milostí zřízena nová Pravoslavná církevní obec v Hodoníně. Pravidelné bohoslužby se zde konají v kapli na městském hřbitově, kterou bychom rádi zasvětili sv. Metodějovi, prosvětiteli Slovanů, jenž v těchto místech působil.

Kapli se podařilo získat pro potřeby naší církve od města Hodonína do bezplatného

užívání. Ke zřízení zdejší církevní obce dal již před několika lety své archijerejské požehnání vladyka Simeon, biskup olomoucko-brněnský. Kromě toho přispěl i svými zkušenostmi z dob svého presbyterského působení.

Duchovní správou byl pověřen diákon Serafim Tomeček, který až do této doby sloužil jako pomocný duchovní v monastýru svatého novomučedníka biskupa Gorazda v Hrubé Vrbce.

Nutno ještě podotknout, že za možnost pravidelného bohoslužebného života vděčí místní věřící také bratrstvu monastýru, bez jehož pomoci by přípravy konání bohoslužeb v Hodoníně trvaly mnohem déle. Dík patří též otci Mikuláši Rusičovi z nedaleké farnosti Holíč, který stál kdysi u zrodu myšlenky vytvoření zdejší farnosti.

Všem, kdo přispěli ke vzniku zdejší farnosti, ať dá Hospodin Bůh hojnost své blahodati na mnohá a blahá léta.

diákon Serafim

Interiér kaple Pravoslavné církevní obce v Hodoníně

BOŽÍ HORA CHORÉB

Uplynulo, podle Písma svatého, čtyřicet let od doby, co Mojžíš přišel do midjánské země a oženil se s jednou ze sedmi dcer kněze Jitra. Vedl poklidný život pastevce. Jednou zahnal svěřené ovce až za step k Boží hoře Choréb. Tu se mu ukázal Hospodinův posel v plápolajícím ohni uprostřed trnitého keře.

Mojžíš viděl, jak keř v ohni hoří, ale není jím stráven. Je to snad jeden z těch zvláštních keřů s olejnatými plody, které snadno vznítí pálící slunce a ony pak dlouho hoří, aniž je zachvácen sám keř? Řekl si: „Zajdu se podívat na ten velký úkaz, proč keř neshoří.“ Tu na něj zavolal Bůh zprostředka keře: „Mojžíši, Mojžíši, nepřibližuj se sem! Zuj si opánky, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá.“ A pokračoval: „Já jsem Bůh tvého otce, Bůh Abrahamův, Bůh Izákův a Bůh Jákobův.“

Mojžíš si zakryl tvář, neboť se bál na Boha pohledět. Hospodin dále řekl: „Dobře jsem viděl ujaření svého lidu, který je v Egyptě. Slyšel jsem jeho úpění. Znáám jeho bolesti. Sestoupil jsem k tobě, abych jej vysvobodil z moci Egypta a vyvedl jej z oné země do země dobré a prostorné, do země oplývající mlékem a medem, na místo Kenaanců, Chetejců, Emorejců, Perizejců, Chi-vejců a Jebuzejců. Úpění Izraelců dolehlo nyní ke mně. Viděl jsem, jak je Egyptané utlačují. Nuže pojď, pošlu tě k faraónovi a vyvedeš můj lid, Izraelce, z Egypta.“

Mojžíš strnul. Bylo to tak dávno, co požíval úctu náležející synu faraónovy dcery, ale léta pastevcekého života mezi prostými lidmi ho naučila pokoře. „Kdo jsem já, abych šel klidně k faraónovi a abych vyvedl Izraelce z Egypta?“ Ale Hospodin mu odpověděl, aby se nebál, že On bude s Mojžíšem a že na té hoře, kde stojí, bude jednou Mojžíš spolu s lidem, který vyvede z Egypta, obětovat Hospodinovi.

Avšak Mojžíš měl další obavy. V Egyptě se uctívalo mnoho bohů. Až přijde Mojžíš ke svým lidem a řekne jim, že ho k nim posílá Bůh jejich otců, zeptají se ho na Jeho jméno. Co jim řekne? Bůh odpověděl: „Jsem, který jsem. Řekni jim: Jsem posílá mě k vám.“ (V hebrejštině, jazyce, ve kterém byla Bible napsána, zní toto jméno Jahve. Toto jméno bylo pro Izraelce tak svaté, že se je ostýchali vyslovovat. Kde bylo v Bibli napsáno Jahve, četli Adónaj, což znamená Hospodin nebo Pán. Také křesťané se drží této tradice a Boží jméno Jahve nevyslovují).

Hospodin pak dal Mojžíšovi další pokyny: „Až přijde do Egypta, setká se s izraelskými stařešiny, řekne jim jméno Boha, který ho posílá, a že je to Bůh jejich otců. Pak ať jdou k faraónovi a požádají ho na začátek, aby dovolil všem Izraelcům, aby odešli na tři dny cesty do pouště a obětovali tam Bohu. Ať mu řeknou, že se s nimi setkal Bůh Hebrejců a toto jim nařídil: „Vím, že vám egyptský král nedovolil jít, leda z donucení. Proto vztáhnu ruku a budu bít Egypt všemožnými svými divy, které učiním uprostřed něho. Potom vás propustí.“ Nakonec Hospodin slíbuj, že sjedná izraelskému lidu u Egyptanů přízeň, takže až budou odcházet z Egypta, neodejdou s prázdnou, ale budou svými egyptskými sousedy bohatě obdarováni stříbrem a zlatem.

Ale Mojžíš se dále vymlouvá, dále pochybuje. Má z Egypta hrůzu. Tu mu dá Bůh znamení. Vyzve ho, aby hodil na zem svou pastýřskou hůl. Ta se na zemi promění v hada, který se na Mojžíše vrhne a on před ním prchá. „Chyt ho za ocas!“ příkazuje Hospodin. Mojžíš poslechne, i když ví, že se hadi chytají za hlavičkou, aby nemohli kousnout, a ne za ocas, kdy se skrotí a snadnou uštknou. Z hada se však v Mojžíšově ruce stává opět hůl. Je to poučné, protože had nebo drak je znakem a symbolem Egypta, velmoci, jež budí hrůzu, před kterou se prchá. A přitom v ruce Boha je to jen pastýřská hůl, poslušný nástroj jeho řízení. Mojžíš má pochopit a snad i chápe, že je-li teď sám vykonavatelem Božího úkolu, nemá se Egypta co bát. Hospodin mu velí, aby toto znamení předvedl faraónovi, a nebude-li to stačit, ještě další znamení, jež Mojžíšovi svěťuje.

Teď se snad Mojžíš už nebojí samého egyptského krále, ale bojí se svých neobratných úst a neobratného jazyka. Dokáže vůbec k faraónovi souvisle promluvit? Avšak Hospodin ho uspokojí: „Kdo dal člověku ústa? Zdal ne já, Hospodin? Nyní jdi, já sám budu tvými ústy a budu tě učit, co máš mluvit. A což nemáš bratra Árona? Vím, že ten umí mluvit. Jde ti naproti a bude se radovat, až tě uvidí. Já budu tvými ústy i jeho ústy a budu vás poučovat, co máte činit. A svou holi budeš konat znamení.“ Hospodin také Mojžíše ujistil, že ti, kdo mu kdysi ukládali o život, už zemřeli.

Mojžíš se rozloučil s tchánem Jitrem a vydal se na cestu.
váš biskup Simeon